

ĐƯỜNG LỐI ĐỔI MỚI CỦA ĐẢNG VÀ VIỆC HÌNH THÀNH ĐỜI SỐNG PHÁP LUẬT CỦA ĐẤT NƯỚC NGANG TÂM VỚI THỜI ĐẠI

Nguyễn Thúy Vân

Khoa Triết học

Trường Đại học KH Xã hội & Nhân văn - ĐHQG Hà Nội

Xuất phát từ thực tiễn trong thời kỳ đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng đất nước từ khi có Đảng, lịch sử Việt Nam đã qua bao giai đoạn thăng trầm với hai cuộc kháng chiến trường kỳ gian khổ đánh đuổi giặc ngoại xâm, giữ nước và u do là công cuộc xây dựng đất nước đầy khó khăn phức tạp. Cho dù là ở giai đoạn lịch sử nào thì sự lãnh đạo của Đảng cũng ở vị trí trung tâm, đóng vai trò quyết định cho sự thành bại của cách mạng Việt Nam qua các thời kỳ lịch sử.

Trong giai đoạn hiện nay, đặc điểm nổi bật của thời đại là cuộc đấu tranh giai cấp và dân tộc gay go, phức tạp của nhân dân các nước vì hoà bình, độc lập dân tộc, chủ nghĩa xã hội và tiến bộ xã hội. Chủ nghĩa xã hội hiện đang đứng trước nhiều khó khăn, thử thách. Lịch sử thế giới đang trải qua những bước quanh co. Ở trong nước, chúng ta đang thực hiện quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội trong thời kỳ đã đạt được những thành tựu chuyển quan trọng. Đó là việc xã hội chuyển sang phát triển nền kinh tế hàng hoá nhiều thành phần, vận động theo cơ chế thị trường, có sự quản lý của nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Trong đó nhiệm vụ trung tâm là từng bước thực hiện công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Việc đổi mới hệ thống chính trị, từng bước xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, thực hiện dân chủ, càng đòi hỏi phải tăng cường sự lãnh đạo của Đảng. Những vấn đề khó khăn, phức tạp đang đặt ra đòi hỏi Đảng phải đưa trình độ, trí tuệ, bản lĩnh năng lực, phẩm chất của mình ngang tầm với những yêu cầu của nhiệm vụ mới. Trước những thử nghiệm công thành công về cải cách kinh tế và xã hội trong quá trình xây dựng đất nước ở giai đoạn trước, với tinh thần cách mạng và khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta đã dám "nhìn thẳng vào sự thật", kiên quyết thực hiện sự đổi mới một cách sâu sắc và toàn diện đường lối xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, trong đó có vấn đề đổi mới về pháp luật.

Trong khuôn khổ bài viết ngắn này, chúng tôi chỉ muốn phân tích ảnh hưởng của đường lối đổi mới của Đảng đến việc hình thành đời sống pháp luật của đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Các nhà khoa học pháp lý quan niệm rằng: Đời sống pháp luật là một hiện tượng khách quan, nó là một bộ phận của tồn tại xã hội thể hiện ở khía cạnh pháp

luật. Đời sống pháp luật bao gồm tổng thể các hiện tượng pháp luật như: Hệ thống văn bản pháp luật, tình trạng pháp chế, văn hoá pháp lý, hoạt động tổ chức, thi hành và áp dụng pháp luật, thái độ của các tầng lớp nhân dân đối với pháp luật...

Chính những hiện tượng pháp lý này lặp đi, lặp lại thường xuyên, phổ biến trong đời sống xã hội, được con người nhận thức để hình thành nên ý thức pháp luật (một bộ phận quan trọng của thượng tầng kiến trúc).

Vào thời kỳ trước đổi mới, với hệ quả của các cuộc chiến tranh liên miên kéo dài, nền kinh tế bị đình trệ, kém phát triển. Con người Việt Nam lại bị ảnh hưởng tư tưởng của nền sản xuất nhỏ và hệ tư tưởng Nho giáo với tư tưởng coi trọng đức hơn pháp luật, nên đời sống pháp luật thời kỳ này thiếu phong phú, sinh động. Hệ thống văn bản pháp luật không đồng bộ, chưa đáp ứng được nhu cầu thực tiễn. Tình trạng pháp chế luôn bị vi phạm, thái độ của các tầng lớp nhân dân đối với pháp luật là thờ ơ, thiếu tin tưởng, thậm chí là coi thường pháp luật.

Nhân thức được thực tế này, ý thức được rằng "Đối với nước ta, đổi mới đang yêu cầu bức thiết của sự nghiệp cách mạng và là vấn đề có ý nghĩa sống còn" (văn kiện Đại hội Đảng VI), nhận thức của Đảng về vai trò của pháp luật đã có những bước chuyển biến cơ bản. Từ việc đã ý thức được tầm quan trọng của pháp luật trong công cuộc đổi mới, bắt đầu nhấn mạnh vai trò của kỷ cương và luật pháp trong đời sống xã hội (Đại hội VI - 1986), đến tư tưởng xây dựng nhà nước pháp quyền của dân, do dân và vì dân (Đại hội VII - 1991), đến việc khẳng định xây dựng nhà nước pháp quyền ở Việt Nam, thực hiện quản lý xã hội bằng pháp luật (Đại hội VIII - 1996). Chính sự thay đổi cơ bản về mặt nhận thức này dẫn đến sự lãnh đạo của Đảng trong lĩnh vực này đã có những chuyển biến lớn làm thay đổi cơ bản đời sống pháp luật trong tồn tại xã hội.

Các bộ luật liên tiếp được soạn thảo, thông qua, đáp ứng kịp với sự thay đổi của các quan hệ xã hội như: Luật dân sự, luật đầu tư, luật doanh nghiệp, luật công ty, luật đất đai... thể hiện sự khắc phục tính thiếu đồng bộ trong hệ thống pháp luật Việt Nam, từng bước điều chỉnh một cách có hiệu quả các quan hệ xã hội trước đây phát triển nhanh chóng và đa dạng các quan hệ xã hội này.

Về hoạt động lập pháp thì kỹ thuật lập pháp được nâng cao, các văn bản pháp luật ngày càng phù hợp với thực tiễn, súc tích, rõ ràng, dễ thực hiện. Tình trạng pháp chế được cải thiện rõ rệt, các hoạt động tổ chức, thi hành và áp dụng pháp luật được nâng cao. Người dân ngày càng có lòng tin vào hiệu quả, vào vai trò của pháp luật trong thực tiễn.

Sự ra đời của Hiến pháp 1992 chính là cái mốc quan trọng thể hiện tiến trình đổi mới hệ thống pháp luật ở Việt Nam. Nó thể hiện rõ những quan điểm, những nhận thức mới của Đảng và nhân dân ta về CNXH - tạo cơ sở pháp lý cho việc đẩy mạnh sự nghiệp đổi mới đồng bộ và toàn diện của nước ta trong giai đoạn tới.

Chỉ bằng sự phân tích sự thay đổi một khía cạnh của đời sống xã hội (đời sống pháp luật) chúng ta đã thấy vai trò to lớn, quyết định của Đảng trong việc lãnh đạo

ất nước đi lên theo kịp sự phát triển của nhân loại trong thời kỳ mới. Rõ ràng ở đây sự lãnh đạo của Đảng đã làm cho các quan hệ xã hội, các quá trình phát triển của xã hội vận động theo quy luật một cách tự giác, tích cực, tạo đà thúc đẩy sự phát triển của thực tiễn theo quy luật khách quan để có thể đạt tới mục đích xây dựng xã hội văn minh bằng con đường ngắn nhất.

Vậy là, từ một điểm xuất phát rất thấp, cách xa với nhiều nước trên thế giới về kinh tế, về khoa học và công nghệ, với sự lãnh đạo tài tình, sáng suốt, khoa học của Đảng Cộng sản Việt Nam mà nền tảng tư tưởng là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, đất nước Việt Nam ta với nền kinh tế thị trường đang phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa, với công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá đang thực hiện một cách khẩn trương, với việc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam - một nhà nước được xây dựng theo tinh thần kết hợp hài hòa giữa bản chất nhân văn của chủ nghĩa xã hội, với tính tổ chức kỹ thuật cao của xã hội công nghiệp hiện đại, chúng ta có thể ngẩng cao đầu sánh vai cùng các quốc gia phát triển bước vào thế kỷ XXI để cùng tiến tới cái đích cuối cùng là chủ nghĩa cộng sản.

Tóm lại, lịch sử đã và đang khẳng định vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam trong đời sống xã hội. Nó chứng tỏ sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Sự lãnh đạo của Đảng có ảnh hưởng một cách quyết định không những đối với các nhiệm vụ nặng nề trước mắt, mà là cả một tiền đề rộng lớn của đất nước ta trong thập niên tới. Thực tiễn đã chỉ ra rằng, chỉ có Đảng Cộng sản Việt Nam mới là lực lượng lãnh đạo duy nhất có thể lãnh đạo nhân dân ta xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội, làm cho dân giàu, nước mạnh, xã hội, dân chủ công bằng, văn minh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1] Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1986.
- 2] Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1991.
- 3] Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1996.
- 4] *Hiến pháp nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 1992*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

THE POLICY OF RENOVATION OF OUR PARTY AND THE FORMATION OF JURIDICAL LIFE OF THE COUNTRY AT THE EQUAL LEVEL OF OUR TIME

Nguyen Thuy Van

*Department of Philosophy
College of Social Sciences & Humanities - VNU*

Historic practice of the Vietnamese revolution has affirmed the leadership of the Vietnam Communist Party is the prime determinant for every victory of the Vietnamese revolution. All the more so in the current time, against swift changes in the socio-economical life of the country, the leadership of the Party is several times as much as important.

In the juristic field, from recognising that it is indispensable to have new insight into the role of the law in the Renovation cause to showing this cognition in the Party's documents all along at its congresses, the big shifts in the leadership of the Party in the field have improved radically the juristic life in the social existence and paved the way to the successful building of the socialist law-abiding state in Vietnam.